

Образецът на частична
предварителна оценка на
въздействието влиза в сила от
01 януари 2021 г.

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция:

Министерство на здравеопазването

Нормативен акт:

Проект на постановление за приемане на Наредба за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол в Република България.

Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет

Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:

Лице за контакт:

Дирекция „Обществено здраве“

Телефон и ел. поща:

тел. 029301210,
ел. поща kparamakova@mh.government.bg

Проблем/проблеми за решаване:

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности

1. Липса на действаща подзаконова нормативна уредба, вследствие на съдебната отмяна на предходната наредба

С Решение № 10332 от 24.10.2025 г. по адм. д. № 2811/2025 г., Върховният административен съд на основанията по чл. 146, т. 3 от АПК отменя Наредбата за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол на Република България, приета с Постановление № 274/09.10.2006 г. на Министерски съвет, Обн. ДВ, бр. 85 от 20 октомври 2006 г., изм. ДВ, бр. 37 от 8 април 2008 г., изм. ДВ, бр. 5 от 14 януари 2011 г., изм. ДВ, бр. 63 от 12 август 2016 г., изм. ДВ, бр. 50 от 14 юни 2024г., поради неспазване на административнопроизводствени правила при приемането ѝ.

В резултат на отмяната е налице необходимост от приемане на нова нормативна уредба, която да регламентира условията, реда и организацията на граничния здравен контрол, като осигури правна сигурност, предвидимост и ефективност на действията на компетентните органи и същевременно да гарантира защитата на правата на гражданите и законосъобразното изпълнение на задълженията на транспортните оператори и другите заинтересовани страни.

Липсата на специална и цялостна подзаконова уредба създава риск от фрагментирано прилагане на разпоредбите на Международните здравни правила (2005), както и на различни административни практики на отделните пунктове за влизане в страната. Нормативно неуредени са дейностите, които изпълняват постоянните и временните звена за граничен здравен контрол,

както и редът за тяхното взаимодействие с другите структури и ведомства на граничните контролно пропускателни пунктове (ГКПП).

Неясен остава редът за предоставяне от страна на транспортните оператори на здравна декларация на кораб или на здравна част от общата декларация по въздухоплаване в предвидените в МЗП (2005) случаи, както и редът за издаване на сертификат за здравен контрол на кораб или сертификат за освобождаване от здравен контрол на кораб. Това създава затруднения за корабните компании поради необходимостта да бъдат насочвани към пристанища с развит капацитет, което е свързано с увеличаване на разходите за тях.

С отмяната на Наредбата за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол на Република България се създаде правен вакуум в областта на прилагане на изискванията на Закона за здравето за опазване на страната от внос и разпространение на особено опасни заразни болести, поради липсата на нормативен ред за транспортиране на болни пътници със съмнение за заразна болест до подходящо лечебно заведение; провеждане на епидемиологични проучвания и определяне на контактните лица на заразно болен сред пътници или персонал на транспортните средства; предписване на последващи противоепидемични мерки спрямо контактните лица – медицинско наблюдение, изследвания и други, при необходимост, както и извършването на инспекция на транспортните средства; предписване и контролиране извършването на дезинфекция, дезинсекция, дератизация или третиране по друг начин на транспортни средства, багажи, товари, включително контейнери, стоки и международни пощенски пратки, когато е необходимо.

Не е възможно проблемът да се реши в рамките на действащата нормативна рамка, тъй като към настоящия момент няма действаща наредба, издадена на основание на чл. 57, ал. 2 от Закона за здравето, която да урежда тези обществени отношения. Наредбата за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол на Република България, приета с Постановление № 274 на Министерски съвет от 2006 г. (Обн. ДВ, бр. 85 от 20 октомври 2006 г., изм. ДВ, бр. 37 от 8 април 2008 г., изм. ДВ, бр. 5 от 14 януари 2011 г., изм. ДВ, бр. 63 от 12 август 2016 г., изм. ДВ, бр. 50 от 14 юни 2024 г.) е отменена с Решение № 5709/27.05.2026 г. по административно дело № 12050/2025 г. на Върховния административен съд, петчленен състав (ДВ, бр. 55 от 16 юни 2026 г.).

По посочение проблем не е извършвана последваща оценка.

2. Непълно отразяване в националната нормативна уредба на приложимите изисквания на Международните здравни правила (2005)

Международните здравни правила (МЗП) (2005) са инструмент на международното право, приет съгласно член 21 от Устава на Световната здравна организация (СЗО) през 2005 г. МЗП (2005) осигуряват всеобхватна правна рамка в областта на глобалната здравна сигурност и определят правата и задълженията на страните при справяне със събития и извънредни ситуации в областта на общественото здраве, които имат трансграничен потенциал. Целта и обхватът на МЗП (2005) са превенция, готовност, защита, контрол и осигуряване на отговор в областта на общественото здраве при международно разпространение на болести по начини, които са съизмерими и ограничени в рамките на рисковете за общественото здраве и с които следва да се избягва ненужно въздействие върху международния трафик и търговия.

Основно изискване към държавите-страни по МЗП (2005) е създаването и поддържането на капацитет на определените от тях входни пунктове (места за преминаване при международно

влизане или излизане на пътници, багажи, товари, контейнери, транспортни средства, стоки и пощенски пратки, както и агенциите и зоните, които ги обслужват при влизане или излизане) и определяне на компетентните органи на всеки определен входен пункт на територията на страната. Съгласно чл. 20 от МЗП (2005) държавите-страни определят летищата и пристанищата, които ще изградят основните капацитети и гарантират, че сертификатите за освобождаване от здравен контрол на кораб и сертификатите за здравен контрол на кораб се издават в съответствие с изискванията на член 39 и образаца, даден в Приложение 3 на МЗП (2005).

Всяка държава-страна по МЗП (2005), изпраща на СЗО списък на пристанищата, които имат право да предлагат издаването на посочените сертификати, информира СЗО за всички промени, които могат да настъпят в статута на изброените пристанища. СЗО публикува получената информация.

За България определените входни пунктове, са летище „Васил Левски“, Пристанище Бургас, Пристанище Варна, Пристанище Варна Запад, Пристанище Русе, Пристанище Силистра - [IHR POE List](#), като ежегодно България предоставя информация за определените входни пунктове.

Изпълнението на задълженията на България по раздел IV Входни пунктове от МЗП (2005) е нормативно определено с чл. 57 от Закона за здравето (обн. ДВ. бр.70 от 10 Август 2004 г.), съгласно който условията и редът за провеждане на граничен здравен контрол се уреждат с наредба на Министерския съвет.

В тази връзка, България частично не изпълнява МЗП (2005), които е ратифицирала със закон, по отношение на определяне на структурите, които да изпълняват функциите на компетентни органи по смисъла на раздел IV от МЗП (2005) и поддържането на основни капацитети на входните пунктове като осигуряване на достъп до подходящо медицинско обслужване, транспортиране и полагане на грижи за болни пътници; осигуряване на обучен персонал за инспекция на транспортните средства; осигуряване на адекватен отговор при извънредни ситуации в областта на общественото здраве; прилагане на препоръчаните мерки за дезинсекция, дератизация, дезинфекция, деконтаминация или друга обработка на багажи, товари, контейнери, транспортни средства, стоки или пощенски пратки, включително, когато е необходимо, на места, специално определени и оборудвани за тази цел; прилагане на контрол на влизане или излизане за пристигащи и заминаващи пътници и др.

Посоченият проблем не е възможно да се реши в рамките на съществуващото законодателство.

За изпълнението на задълженията на България по раздел IV Входни пунктове от МЗП (2005) е налице правно основание за приемане от Министерския съвет на наредба за условията и редът за провеждане на граничен здравен контрол - чл. 57 от Закона за здравето.

По разглеждания проблем не е извършвана последваща оценка.

3. Установени практически и организационни затруднения при осъществяването на граничния здравен контрол.

Липсата на нормативна рамка, която да определя задълженията и процедурите на работа и взаимодействие между различните структури на граничните контролно пропускателни пунктове, определени като входни пунктове за целите на общественото здраве, не гарантира предвидимост, прозрачност и уеднаквен подход, както и няма нормативно определени задължения и лица, които да ги изпълняват.

Идентифицирани са следните затруднения в дейността на входните пунктове:

- липса на нормативно определена структура, която да изпълнява дейностите по граничен здравен контрол, в т.ч. персонал, помещения и оборудване; обезпечаване на дейността на входния пункт 24/7;
- липса на стандартни оперативни процедури на взаимодействие на структурите, осъществяващи граничен здравен контрол и останалите служби на ГКПП;
- нормативна необходимост от механизъм за бързо разкриване на временни звена на граничен здравен контрол;
- необходимост от ясни алгоритми за действие при болен пътник, контактни лица, заразено транспортно средство или товар.

Посоченият проблем не е възможно да се реши в рамките на съществуващото законодателство.

2. Цели:

Целите на проекта на Постановление на Министерския съвет са следните:

Цел 1. Осигуряване на единна организация на граничния здравен контрол на определените входни пунктове чрез ясно определяне на компетентните органи, техните правомощия и отговорности и регламентиране на единни процедури за осъществяване на здравния контрол и прилагане на здравни мерки.

Цел 2. Повишаване на готовността, ефективността и координацията на системата за граничен здравен контрол за своевременно откриване, оценка, уведомяване и предприемане на адекватни здравни мерки при събития, представляващи трансгранична заплаха за общественото здраве, в съответствие с приложимите изисквания на Международните здравни правила (2005).

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

Институции и администрации: Министерство на здравеопазването; Национална контактна точка по МЗП; Регионалните здравни инспекции, които осъществяват дейностите по граничен здравен контрол – 28, от които с постоянни звена за граничен здравен контрол – Столична РЗИ, РЗИ Варна, РЗИ Бургас, РЗИ Русе и РЗИ Силистра; центрове за спешна медицинска помощ; лечебни заведения за болнична помощ със структура за лечение на инфекциозни болести на територията на съответната област в области София град, Варна, Бургас, Русе и Силистра – 8; Главна дирекция "Гранична полиция" към Министерството на вътрешните работи; Агенция „Митници“; Министерство на транспорта и съобщенията; Държавно предприятие „Пристанищна инфраструктура“; Изпълнителна агенция „Морска администрация“; Летище „Васил Левски“; Пристанище Варна ЕАД; Пристанище Бургас ЕАД; Пристанищен комплекс Русе ЕАД; ГД „Гражданска въздухоплавателна администрация“.

Бизнес: Оператори на транспортни средства (капитани на кораби, командири на въздухоплавателни средства - през 2024 г. посещенията на такива кораби в българските морски пристанища за обществен транспорт са над 3 000), пристанищни оператори – 3; летищни оператори - 1; товародателите, товарополучателите и спедиторите на товари (над 250 юридически лица); физически и юридически лица за извършване на дейности по дезинфекция, дезинсекция и дератизация (прибл. 390);

- корабните агенти, предоставящи услугите си на плаващи под чуждо знаме кораби, които посещават българските морски пристанища за обществен транспорт (около 100 юридически лица);

Граждани: лицата (пътници и екипаж), преминаващи през входните пунктове по МЗП (2005), екипажи и цялото население на Република България (защитено от внос на заразни болести).

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1: Липса на действаща подзаконова нормативна уредба, вследствие на съдебната отмяна на предходната наредба

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Непредприемането на нормативни промени ще доведе до запазване на нормативния дефицит. В този случай остават неуредени условията, реда и организацията на граничния здравен контрол; определянето на компетентни органи на входните пунктове и техните функции, взаимодействието между различните структури на граничните контролно пропускателни пунктове с определени входни пунктове.

Вариантът не осигурява постигане на нито една от двете цели.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се идентифицират положителни въздействия.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Създава се правен вакуум в областта на прилагане на изискванията на Закона за здравето за опазване на страната от внос и разпространение на особено опасни заразни болести чрез провеждане на граничен здравен контрол.

Липса на нормативно основание, отговорна структура и законова процедура за предприемане на противоепидемични мерки при установена необходимост, в т.ч. изолация на болен, провеждане на дезинфекция, дезинсекция, дератизация или третиране по друг начин на транспортни средства, багажи, товари, включително контейнери, стоки и международни пощенски пратки.

Риск от съдебни спорове и иски за обещания от засегнати лица.

Невъзможност за изолация на пристигащи лица, болни от заболявания, посочени в чл. 61 от Закона за здравето и възникване на последващ риск за общественото здраве от внос и разпространение на особено опасни заразни болести. Увеличаване на разходите за лечение на болни от заразни болести, в следствие на неконтролиран внос в страната и последващо разпространение. възникване на риск за здравето на гражданите при извънредни ситуации в областта на общественото здраве.

Невъзможност за прилагане на координиран подход при извънредни ситуации и трансгранични здравни заплахи, което е свързано с дискредитиране на България в областта на здравната сигурност.

В страната няма определени компетентни органи, на които да бъде представени здравна декларация на кораб или здравната част от общата декларация по въздухоплаване за пристигащи кораби и въздухоплавателни средства от засегнати райони или при съмнения за инфекция или контаминация на борда. Това поставя в риск здравето на пътници и персонал, поради липсата на нормативен ред за действие при съмнение за болни пътници или заразени товари на борда на кораб или въздухоплавателно средство.

В страната няма определени компетентни органи, които да издават сертификат за здравен контрол и сертификат за освобождаване от здравен контрол на кораб, които са изисквания по МЗП (2005).

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Свързани са с опазването на общественото здраве и възникване на здравни рискове, посочени по-горе.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Описаните по-горе отрицателни въздействия ще засегнат Пристанище Варна ЕАД; Пристанищен комплекс Русе ЕАД; оператори на транспортни средства; товародатели; товарополучатели и спедитори на товари; както и физически и юридически лица за извършване на дейности по дезинфекция, дезинсекция и дератизация.

Липсата на нормативен ред и свързаната с това административна процедура по издаване на сертификат за здравен контрол на кораб или сертификат за освобождаване от здравен контрол на кораб може да възпрепятства свободното движение на корабите и да създаде риск при пристигане в пристанище в друга държава от наказателни санкции, временно задържане до издаване на нов сертификат и свързаното с това нарушаване на график и неустойки по изпълнение на договори.

При въведени временни протиепидемични мерки при извънредна ситуация в областта на общественото здраве от международно значение, включително пандемична извънредна ситуация, липсата на компетентни структури по граничен здравен контрол за тяхното изпълнение би довело до евентуално възпрепятстване на движението на стоки и хора, вследствие на несъразмерното прилагане на мерките, поради липсата на ясно посочени изисквания, допустимости и изключения при прилагането им.

Финансови загуби за физическите и юридически лица, изпълняващи дейности по дезинфекция, дезинсекция и дератизация, обслужващи летища и кораби, поради липсата на нормативен ред за предписване на здравни мерки и задължение за оператори и собственици за тяхното изпълнение.

Пряк риск за здравето на служителите на малки и средни предприятия, работещи и обслужващи летища, пристанища и кораби при липсата на задължение от страна на държавата за извършване на граничен здравен контрол, в т.ч. изолация на лица със съмнение за заразна болест, които биха осъществили контакт със служителите.

Административна тежест:

Няма.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информирание, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на Наредба за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол в Република България“:

Описание:

С приемането на наредбата ще се изпълнят изискванията на чл. 57, ал. 2 от Закона за здравето за приемането от Министерския съвет на Наредба за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол в Република България, в т.ч. и определяне на компетентните органи на граничния здравен контрол по:

- координиране транспортирането на болни пътници със съмнение за заразна болест до подходящо лечебно заведение;
- извършване на инспекция на транспортните средства;
- провеждане на епидемиологични проучвания и определяне на контактните лица на заразно болен сред пътници или персонал на транспортните средства;
- предписване на последващи противоепидемични мерки спрямо контактните лица – медицинско наблюдение, изследвания и други, при необходимост;
- предприемане на действия за поставяне под задължителна изолация на лица, болни от заразна болест по чл. 61 от Закона за здравето;
- предписване и контролиране извършването на дезинфекция, дезинсекция, дератизация или третиране по друг начин на транспортни средства, багажи, товари, включително контейнери, стоки и международни пощенски пратки, когато е необходимо;
- прилагане на други здравни мерки съгласно МЗП (2005).

С приемането на наредбата ще се осигури опазването на здравето на българското общество от внос на заразни болести чрез прилагане при необходимост на граничен здравен контрол и ще се създаде устойчивост на прилагания и към момента ред в страната чрез запазване на дейността на постоянните или временни звена, в които работят здравни инспектори от регионалните здравни инспекции.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Създава се предвидимост на транспортните оператори, тъй като нормативно са определени международните образци на документи за сертификат за освобождаване от здравен контрол на кораб/сертификат за здравен контрол на кораб, морска здравна декларация и здравна част от общата декларация по въздухоплаване (Приложения № 1, 2 и 3) и са определени органите на които, следва да бъдат представени.

Транспортните оператори получават правна сигурност относно условията, при които транспортното средство се счита за незаразено и може да продължи курса си. Определени са входните пунктове, които издават сертификат за освобождаване от здравен контрол на кораб/сертификат за здравен контрол на кораб и няма допълнителни разходи, свързани с

необходимостта от насочване на кораби към пристанище в друга държава за изпълнение на административната услуга, която е задължение по МЗП (2005).

Своевременното изолиране на болни лица и предприемането на противоепидемични мерки за намаляване на вероятността от разпространение на заразна болест на входния пункт спестява на държавния бюджет разходи за лечение и карантина (изплащане на болнични) на други впоследствие заразени/контактни лица.

Ясните правила за реакция при откриване на заразеноболен предпазват живота и здравето на служителите от различни ведомства и структури, работещи на ГКПП – Гранична полиция, Митници, пристанищни и летищни работници.

Осигурява се възможността на държавата да участва в координиран подход при възникване на трансгранична здравна заплаха на територията на ЕС.

Предотвратява се вноса и евентуално местно размножаване и разпространение на преносители (насекоми, гризачи) на заразни болести, които не се срещат в страната, чрез разпореждане и контрол на здравни мерки, включително дезинсекция и/или дератизация на кораб, който е счетен за заразен.

Осъществява се контрол върху дейностите по дезинсекция и дератизация и прилагане на националното законодателство по отношение на използваните биоциди и лицата, които са правоспособни да извършват тези дейности.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Финансови задължения за транспортния оператор/собственика на кораба за заплащане на такса за издаване на сертификат за здравен контрол или за освобождаване от здравен контрол на кораб, съгласно ТАРИФА за таксите, които се събират от органите на държавния здравен контрол и националните центрове по проблемите на общественото здраве по Закона за здравето (Загл. доп. - ДВ, бр. 38 от 2011 г.), Приета с ПМС № 242 от 8.10.2007 г., обн., ДВ, бр. 83 от 16.10.2007 г., в сила от 16.10.2007 г., доп., бр. 39 от 25.05.2010 г., в сила от 25.05.2010 г., изм. и доп., бр. 101 от 28.12.2010 г., в сила от 28.12.2010 г., изм., бр. 5 от 14.01.2011 г., в сила от 14.01.2011 г., изм. и доп., бр. 16 от 22.02.2011 г., в сила от 22.02.2011 г., бр. 38 от 17.05.2011 г., изм., бр. 1 от 3.01.2012 г., изм. и доп., бр. 81 от 23.10.2012 г., в сила от 23.10.2012 г., бр. 17 от 23.02.2018 г., бр. 100 от 24.11.2020 г., бр. 62 от 27.07.2021 г., изм., бр. 3 от 9.01.2026 г., в сила от 1.01.2026 г. Таксата, която съобразно бруто регистър тона на плавателното средство е между 117,6 и 189,18 евро.

Преки разходи за противоепидемични мерки, ако при инспекция на кораб се установят нередности (гризачи, насекоми, липса на хигиена) и здравните инспектори от здравното звено предпишат задължителна дезинфекция, дезинсекция или дератизация. Разходите за наемане на физическо/юридическо лице, което е правоспособно да извършва тези дейности се поемат изцяло от транспортния оператор/собственика на кораба.

Ограничаване на свободното придвижване на лица, които са болни от заразна болест по чл. 61 от Закона за здравето и подлежат на задължителна изолация.

Лицата, които са били в контакт със заразеноболен на борда на самолет или кораб, макар и здрави в момента, подлежат на епидемиологично проучване, събиране на личните им данни и

предписване на последващи мерки (карантина, изследвания), което нарушава техния личен комфорт и планове за пътуване.

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Изискването на провеждане на задължителна дезинфекция, дезинсекция или дератизация на заразен кораб подпомага дейността на физическите и юридическите лица, които са правоспособни да извършват тези дейности.

България има нормативен ред за прилагане на МЗП (2005) и няма репутационен риск, свързан с туризма и търговията, който да засегне малките и средните предприятия.

Административна тежест:

Задължения на капитаните на кораби и на командирите на въздухоплавателни средства:

- да попълват и подават здравна декларация на кораб, съответно здравна част от общата декларация по въздухоплаване за пристигащи въздухоплавателни средства в случай че има основание да се смята, че превозното средство може да пренесе инфекция или контаминация и представлява опасност за общественото здраве;
- предварително да информират звената за граничен здравен контрол при съмнение за заразна болест на борда преди пристигането си;
- да съхраняват и предоставят при поискване валиден сертификат за здравен контрол/освобождаване от здравен контрол;
- да осигуряват достъп за инспекция.

Задължения за обществото: пътници, които са били в контакт със заразеноболен, са длъжни да предоставят на здравните инспектори информация за своя маршрут, здравословно състояние и координати за връзка с цел епидемиологично проучване и последващо медицинско наблюдение.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.

По проблем 2: Непълно отразяване в националната нормативна уредба на приложимите изисквания на Международните здравни правила (2005)

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

При вариант „Без действие“ се разчита на директното прилагане на Международните здравни правила (2005). Обществените отношения, свързани с опазване на общественото здраве и на страната от внос и разпространение на особено опасни заразни болести, чрез провеждане на граничен здравен контрол на определени гранични контролно-пропускателни пунктове, реда за откриването им, функциите, задълженията и правомощията на органите на държавния здравен

контрол по изпълнение на разпоредбите на Международните здравни правила (2005) ще останат неуредени нормативно.

Липсата на специална и цялостна подзаконова уредба създава риск от фрагментирано прилагане на разпоредбите на Международните здравни правила (2005).

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се идентифицират положителни въздействия.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

България изпълнява частично Международните здравни правила (2005), които е ратифицирала със закон и не постига:

- поставените в тях цели за прилагане на правила за превенция, готовност, защита, контрол и осигуряване на отговор в областта на общественото здраве при международно разпространение на болести по начини, които са съизмерими и ограничени в рамките на рисковете за общественото здраве и с които се избягва ненужно въздействие върху международния трафик и търговия.

- изграждането и поддържането на основни капацитети и компетентни органи на входните пунктове (летища и пристанища) за осигуряване на достъп до подходящо медицинско обслужване и за транспортиране на болни пътници до подходящо лечебно заведение; подходящ персонал, оборудване и помещения; достъп до обучен персонал за инспекция на транспортните средства. България не покрива изискванията на СЗО за функциониране на основни капацитети, съгласно МЗП (2005).

Налице е невъзможност за идентифициране на трансгранични здравни заплахи и свързаните с тях ранно предупреждение и прилагането на ефективни мерки за тяхното ограничаване.

Нарушаване на международното сътрудничество и единство по прилагане на МЗП (2005), което компрометира международната солидарност за ограничаване на глобалните здравни рискове.

Налице е риск от появата на предотвратими здравни кризи, които биха изисквали ограничения в търговията и пътуванията, което води до икономически загуби и социални смущения.

България губи доверието на гражданите в държавните власти, влияейки на вътрешната и международната репутация.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Свързани са с готовността на държавата при риск от международно разпространение на болести с цел опазване на общественото здраве.

Въздействия върху малките и средните предприятия: няма

Административна тежест: няма

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на Наредба за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол в Република България“:

Описание:

С приемането на наредбата ще се изпълнят ангажиментите на страната като държава-страна по Международните здравни правила (2005) по отношение на определяне на входни пунктове, създаване и поддържане на капацитети и определяне на компетентните органи по раздел IV Входни пунктове на МЗП (2005).

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

България има нормативен ред за прилагане на МЗП (2005) и няма репутационен риск, свързан с туризма и търговията.

Гарантирана е правова стабилност по прилагането на МЗП (2005).

Осигурява се възможността на държавата да участва в координиран подход при възникване на трансгранична здравна заплаха на територията на ЕС.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия: няма

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

В страната ще се прилагат МЗП (2005) в частта, касаеща определянето на компетентни органи и капацитет на входните пунктове.

Налице е правна сигурност, ясно определен ред и предвидимост по отношение на изискванията на МЗП (2005).

Административна тежест:

Задължения на Националната точка за контакт по МЗП: ежегодно да информира СЗО за функциониращите постоянни звена и новооткритите такива.

По проблем 3. Установени практически и организационни затруднения при осъществяването на граничния здравен контрол.

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Остават неуредени определянето на компетентни органи на входните пунктове и техните функции, организацията на постоянните и временните звена на граничен здравен контрол; взаимодействието между различните структури на граничните контролно пропускателни пунктове с определени входни пунктове.

В страната няма определени компетентни органи за предоставяне на здравни декларации от въздухоплаващи средства, както и за издаване на сертификат за здравен контрол и за освобождаване от здравен контрол на кораб. Това поставя в риск работата на летищни и пристанищни оператори, оператори на транспортни средства.

Вариантът не осигурява постигане на нито една от двете цели.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се идентифицират положителни въздействия.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Прилагане на некоординиран отговор и неефективна система за граничен контрол при здравни заплахи, поради липсата на единни нормативноопределени изисквания и обучен персонал, който да ги прилага.

Риск от превишаване на служебни права или незаконосъобразни действия на служители на граничните контролно пропускателни пунктове, определени за входни пунктове по смисъла на МЗП (2005), поради неопределени структури за изпълнение на дейностите по граничен здравен контрол.

Липса на обучен персонал, който да изпълнява дейностите по граничен здравен контрол, което води до слаба готовност за реакция при трансгранични здравни заплахи.

Липса на междусекторна координация на входните точки и на национално ниво при възникване на трансгранични здравни заплахи, което увеличава риска от внос и разпространение на заразни болести в страната.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия:

Свързани са с опазването на общественото здраве и възникване на здравни рискове, посочени по-горе.

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Липсата на нормативен ред и свързаната с това административна процедура по издаване на сертификат за здравен контрол на кораб или сертификат за освобождаване от здравен контрол на кораб може да възпрепятства свободното движение на корабите и да създаде риск при пристигане в пристанище в друга държава от наказателни санкции, временно задържане до издаване на нов сертификат и свързаното с това нарушаване на график и неустойки по изпълнение на договори.

При въведени временни противоепидемични мерки при извънредна ситуация в областта на общественото здраве от международно значение, включително пандемична извънредна ситуация, липсата на компетентни структури по граничен здравен контрол за тяхното изпълнение би довело до евентуално възпрепятстване на движението на стоки и хора, вследствие на несъразмерното прилагане на мерките, поради липсата на ясно посочени изисквания, допустимости и изключения при прилагането им.

Административна тежест:

Няма.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информирание, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на Наредба за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол в Република България“:

Описание:

С приемането на наредбата ще се определят органите по граничен здравен контрол и техните функции. Това ще позволи да се обезпечи дейността на постоянните звена за граничен здравен контрол, като и да се изготвят функционални взаимовръзки с другите структури на ГКПП.

С определянето на структурите за граничен здравен контрол се създава предвидимост за операторите на транспортни средства, пристанищни и летищни оператори, корабните агенти, предоставящи услугите си на плаващи под чуждо знаме кораби, които посещават българските морски пристанища за обществен транспорт, товароподателите, товарополучателите и спедиторите на товари физически и юридически лица за извършване на дейности по дезинфекция, дезинсекция и дератизация за отговорните структури и лица по изпълнение на задълженията на страната по МЗП (2005), както и при евентуална здравна заплаха на входния пункт.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Органите на граничния здравен контрол работят по стандартни оперативни процедури, съгласувани с главния държавен здравен инспектор, в които са описани ролите и отговорностите на здравните инспектори, които изпълняват граничен здравен контрол, както и редът за тяхното взаимодействие с другите структури и ведомства на ГКПП при изпълнение на функциите им. Това гарантира предвидимост, прозрачност и уеднаквен подход на всички входни пунктове.

Осигурява се защита на общественото здраве, чрез провеждане на денонощен граничен здравен контрол на определените входни пунктове (постоянни звена и временни звена, разкрити при извънредни епидемични обстановки/ситуации).

Нормативно са определени правомощия на звената на граничен здравен контрол да провеждат епидемиологични проучвания, издирват контактни лица и налагат задължителна изолация и противоепидемични мерки, което осигурява адекватна реакция за ограничаването на вноса на особено опасни инфекции още на входния пункт преди влизане в страната.

Ясните правила за реакция при откриване на заразноболен предпазват живота и здравето на служителите от различни ведомства и структури, работещи на ГКПП – Гранична полиция, Митници, пристанищни и летищни работници.

Възможността за бързо разкриване на временни звена за здравен контрол на всички ГКПП при обявена извънредна епидемична обстановка/ситуация гарантира социално спокойствие и адекватна реакция на държавата при глобални кризи.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Налице е допълнителен финансов разход, свързан с изграждането и поддържането на помещения и оборудване за постоянни и временни звена на ГКПП.

Разпоредбата на чл. 5, ал. 1 от наредбата изисква постоянните звена за граничен здравен контрол да работят денонощно. Това означава, че Регионалните здравни инспекции трябва да осигурят достатъчно щатни бройки на здравни инспектори за обезпечаване работата на здравните звена, което изисква допълнително финансово осигуряване за трудови възнаграждения.

Преки разходи за протиепидемични мерки, ако при инспекция на кораб се установят нередности (гризачи, насекоми, липса на хигиена) и здравните инспектори от здравното звено предпишат задължителна дезинфекция, дезинсекция или дератизация. Разходите за наемане на физическо/юридическо лице, което е правоспособно да извършва тези дейности се поемат изцяло от транспортния оператор/собственика на кораба.

Специфични въздействия: няма

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Създава се нормативно задължение на здравните инспектори в звената за граничен здравен контрол да издават сертификат за здравен контрол / освобождаване от здравен контрол на кораб, което не възпрепятства дейността на ангажираните с това малки и средни предприятия.

Въвеждат се ясни правила на работа на звената за граничен здравен контрол, чрез прилагането на стандартни оперативни процедури за взаимодействие с другите служби на ГКПП, което улеснява административното обслужване и дейността на заинтересованите предприятия.

Изискването на провеждане на задължителна дезинфекция, дезинсекция или дератизация на заразен кораб подпомага дейността на физическите и юридическите лица, които са правоспособни да извършват тези дейности.

Административна тежест:

Задължения за звената за граничен здравен контрол:

- издаване на сертификати за здравен контрол/ освобождаване от здравен контрол;
- разработване на стандартна оперативна процедура, която да съгласува с Главния държавен здравен инспектор;
- докладване на приложените допълнителни здравни мерки на Националната точка за контакт по МЗП;
- провеждане на епидемиологични проучвания, издирване на контактни лица сред пътниците и да издаване на предписания.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

Варианти на действие	Вариант „без действие“	Вариант „Приемане на Наредба за
----------------------	------------------------	---------------------------------

Цели			условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол в Република България“
Ефективност	Цел 1. Осигуряване на единна организация на граничния здравен контрол на определените входни пунктове чрез ясно определяне на компетентните органи, техните правомощия и отговорности и регламентиране на единни процедури за осъществяване на здравния контрол и прилагане на здравни мерки.	3	1
Ефикасност	Цел 1. Осигуряване на единна организация на граничния здравен контрол на определените входни пунктове чрез ясно определяне на компетентните органи, техните правомощия и отговорности и регламентиране на единни процедури за осъществяване на здравния контрол и прилагане на здравни мерки.	3	1
Съгласуваност	Цел 1. Осигуряване на единна организация на граничния здравен контрол на определените входни пунктове чрез ясно определяне на компетентните органи, техните правомощия и отговорности и регламентиране на единни процедури за осъществяване на здравния контрол и прилагане на здравни мерки.	3	1
Ефективност	Цел 2. Повишаване на готовността, ефективността и координацията на системата за граничен здравен контрол за своевременно откриване, оценка, уведомяване и предприемане на адекватни здравни мерки при събития, представляващи трансгранична заплаха за общественото здраве, в съответствие с приложимите изисквания на Международните здравни правила (2005).	3	1
Ефикасност	Цел 2. Повишаване на готовността, ефективността и координацията на системата за граничен здравен контрол за своевременно откриване, оценка, уведомяване и предприемане на адекватни здравни мерки при събития, представляващи трансгранична заплаха за общественото здраве, в съответствие с приложимите изисквания на Международните здравни правила (2005).	3	1
Съгласуваност	Цел 2. Повишаване на готовността, ефективността и координацията на системата за граничен здравен контрол за своевременно откриване, оценка, уведомяване и предприемане на адекватни здравни мерки при събития, представляващи трансгранична заплаха за общественото здраве, в съответствие с приложимите изисквания на Международните здравни правила (2005).	3	1

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите: ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи

* При повече от един поставен проблем мултиплицирайте таблицата за всеки отделен проблем.

6. Избор на препоръчителен вариант:

Вариант 2 „Приемане на Наредба за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол в Република България“

Аргументите за това са свързани със следното:

Вариант 2 демонстрира висока степен на изпълнение по всички критерии за всяка една от поставените цели. Вариант 1 е недопустим, тъй като показва ниска степен на изпълнение, води до нарушаване на националното и международното право и създава риск за общественото здраве.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

- ☒ Ще се увеличи
- ☐ Ще се намали
- ☐ Няма ефект

Прилагането на вариант 2 няма да въздейства по отношение на административната тежест.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- ☐ Да
- ☒ Не

Прилагането на препоръчителния вариант не е свързан със създаване на нови регулаторни режими или услуги.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

☐ Да

☒ Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

☒ Актът засяга пряко МСП

☐ Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са налице потенциални рискове от прилагането на Вариант 2.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

☐ Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

☒ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

☐ Да

☒ Не

Приемането на нормативния акт не произтича от правото на Европейския съюз.

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

☐ Да

☒ Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения: няма

11. Информационни източници:

1. Международните здравни правила (2005), изменени с резолюция WHA77.17 на Световната здравна асамблея и приети на 1 юни 2024 г., ратифицирани със закон (ДВ, бр. 61 от 2025 г.);
2. Закон за здравето;
3. Наредба за условията и реда за провеждане на граничен здравен контрол на Република България от 2006 г., приета с Постановление № 274 на Министерския съвет от 2006 г. (обн. ДВ. бр.85 от 2006г., изм. ДВ. бр. 37 от 2008г., бр. 5 от 2011г., бр. 63 от 2016г., бр.50 от 2024 г., отм. ДВ. бр. 55 от 2026 г.).

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

X _____

ИЛИЯ ТАСЕВ

Директор дирекция „Обществено здраве“